

Nr 89.

Av herr **Stadener**, *angående skrivelse till Konungen i fråga om innehavares av pastoratsadjunktur bibehållande vid befattningen, då den ändras till komministertjänst.*

I lag angående tillsättande av prästerliga tjänster 48 § 2 mom. säges: »— — — — — med tillsättning av extra ordinarie prästerlig tjänst, som i församling med Konungens tillstånd inrättas, gånge efter vad för var särskild sådan tjänst vederbörligen stadgas».

Med stöd av vad sålunda blivit lagfäst hava församlingar å skilda orter inrättat under benämning av *pastoratsadjunktur* extra ordinarie prästerliga tjänster, å vilka Kungl. Maj:ts stadfästelse erhållits. I regel har Kungl. Maj:t därvid förordnat, att tjänsten skulle tillsättas genom val av församlingens till deltagande i dylika val berättigade medlemmar. Den valde har erhållit, på grund av församlingens genom valet uttalade önskan, vederbörande domkapitels förordnande att vara pastoratsadjunkt i församlingen.

Nu försiggå emellertid ecklesiastika löneregleringar i den ena församlingen efter den andra. Mångenstädes vidtages i samband härmed omreglering av de prästerliga tjänsterna. Somligstädes bliver därvid en hittillsvarande pastoratsadjunktur förändrad till komministratur. Då uppstår frågan om vilket öde skall drabba innehavaren av pastoratsadjunkturen.

Visserligen kan denna fråga korteligen avvisas, om man ställer sig på uteslutande formell ståndpunkt. Man kan då bringa i erinring, att pastoratsadjunkturen blivit inrättad endast för innevarande löneregleringsperiod. Man kan anföra, att såväl församling som pastoratsadjunkt vid val och vid mottagande av förordnande väl vetat, att ingen giltighet tillkomme vare sig valhandlingen eller förordnandet, sedan innevarande löneregleringsperiod gått till ända.

Men frågan är dock av alltför allvarlig art för att låta sig på formella skäl avvisa. I verkligheten hava pastoratsadjunkterna blivit av myndighet, menighet och enskilda betraktade såsom en grupp ordinarie prästerliga befattningar långt mer än såsom extra ordinarie. I somliga fall hava de innehafts av samme person under lång tid. Innehavaren har genom sitt arbete blivit intimt förbunden med församlingen. Befattningen har lämnat den grundval, på vilken innehavaren byggt familj. Det kan icke vara välbetänkt att kullkasta allt detta och att avhända innehavaren befattningen i det ögonblick, då, på grund av ny löne- och tjänstereglering, pastoratsadjunkturen förändras till komministratur. Inom kretsen av de tjänsteinnehavare, som härav hotas, ävensom inom deras familjer samt inom de församlingar, vilka härav beröras, måste utsikten till denna äventyrliga möjlighet skapa en plågsam osäkerhet.

Det bör med tacksamhet antecknas att sakkunniga för fortsatt beredning av frågor angående reglering av prästerskapets löneförmåner vid flera tillfällen visat sig behjärta denna ömtåliga angelägenhet. I deras förslag till löneroglering för prästerskapet i Uppsala pastorat av Uppsala ärkestift hemställdes den 5 juni 1915 i underdånighet att den nyinrättade komministertjänsten skulle tillsvidare, efter domkapitlets förordnande, uppehållas av nuvarande pastoratsadjunkten C. G. Friman såsom vikarie, med rätt för denne att åtnjuta samtliga med tjänsten förenade löneförmåner, intill dess Friman bleve till ordinarie tjänst befördrad eller eljest frånträdde förordnandet. Friman var prästvigd år 1907 och innehade pastoratsadjunkturen sedan år 1911.

Den 6 maj 1914 avgåvo samma sakkunniga förslag till löneroglering för prästerskapet i Södertälje stads- och landsförsamlingars samt Tveta församlings pastorat av Strängnäs stift. Därvid uttalade de, att pastoratsadjunkturen visserligen endast var inrättad tillsvidare intill utgången av nu löpande lönerogleringsperiod men att, då befattningen tillsatts efter val och sålunda i viss mån hade karaktären av ordinarie tjänst, billigheten syntes fordra att pastoratsadjunkten C. G. Stenbeck tillsvidare på förordnande uppehölle den ordinarie tjänst, som kunde komma att inrättas i stället för pastoratsadjunkturen, intill dess Stenbeck bleve till ordinarie tjänst befördrad eller eljest frånträdde förordnandet. Stenbeck var prästvigd år 1902 och innehade pastoratsadjunkturen sedan år 1910.

Den 7 juni 1915 avgåvo samma sakkunniga förslag till löneroglering för prästerskapet i Solna pastorat av Uppsala ärkestift. Därvid hemställde de att en nyinrättad komministertjänst, som trädde i stället för dittillsvarande pastoratsadjunkturen skulle, efter domkapitlets förordnande, uppehållas av pastoratsadjunkten H. F. A. Elmqvist såsom vikarie med

rätt för honom att åtnjuta med sagda tjänst förenade löneförmåner, intill dess han bleve till ordinarie tjänst befordrad eller eljest frånträdde förordnandet. Elmquist var prästvigd år 1893 och innehade pastoratsadjunkturen sedan år 1898.

De av dessa förslag, vilka varit föremål för Kungl. Maj:ts avgörande, hava emellertid icke blivit upphöjda till beslut, vadan alltfört innehavare av pastoratsadjunktur befinner sig inför den sannolika förlusten av befattning och lön vid genomförande av lönereglering, vid vilken pastoratsadjunkturen skall förändras till komministertjänst.

Då det synes vara av vikt att denna fråga blir löst på sådant sätt, att till församlingarnas val av pastoratsadjunkter fortfarande hänsyn tages, och att innehavare av dylik befattning icke till följd av tjänstereglering berövas tjänst och utkomst, samt då lösningen av denna fråga i nämnd riktning synes kunna väsentligen underlättas, därest riksdagen i samma riktning uttalar sig, hemställer jag,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att Kungl. Maj:t täcktes taga under överbägande, huruvida icke, då vid ecklesiastik lönereglerings genomförande pastoratsadjunktur förändras till komministratur, av församling utsedd innehavare av pastoratsadjunkturen må kunna bibehållas vid den till komministertjänst förändrade befattningen.

Stockholm den 3 februari 1917.

Sam. Stadener.
